Nro 76.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Jmperatora Całey Rossyi.

z Wilna V. S. 11. N. S. 22. Czerwca 1799. w Sobotę.

z Petersburga V. S. 31. Maja N. S. 11. Czerwca.

JMPERATOR Jmć raczył oświadczyć ukontentowanie swoie General Lieutenan towi Graffowi Arakczejew za rychłe wyprowadzenie batalionu artilleryi Wilde. O trzymali rangę Półkowników: regimentu grenadyerow Bekleszewa 1. Podpółkownik Benardos 1. Leibgwardyi konney Rotmistrz Leontew. Teyże leibgwardyi Półkownik Baron Stackelberg umieszcza się w półku dragonii von Derwiza, którego będzie komman dorem. Podpółkownikami zostaią Majorowie woyska Czarnomorskiego. Szulga, Juzbasz, Burnos, i Czepega.

Orderami zaszczyceni zostali: S. Andrzeja, Ober Hof Marszałek Nariszkin; S. Alexandra Newskiego, Senatorowie Kołokolcow, Sablukow, i Tayny Konsiliarz Alopeus. S. Anny 1. Klassy: Senatorowie Mołczanow, Gołowkin, Stalmeister Torsukow, Generał Major Xiąże Bagration. Aktualny stanu Konsiliarz Gablic, Arcy Biskup Ormiański Józef, Hof Marszałek Durnowo. 2. Klassy: Generał Major Andrejewski; aktualny stanu Konsiliarz Doliński. Stanu Konsiliarze Jabłoński, Tumański, Sumbatow, i Podpółkownik Kretow.

Na wakansie Konsiliarza w główney Poczt direkcyi będzie znayduiący się przy heroldyi Brigadyer Maikow, teraz aktualny stanu Konsiliarz. Na drugim wakansie tamże będzie Półkownik artilleryi, teraz Aktualny stanu Konsiliarz von Brin Znayduiący się przy Heroldyi stanu Konsiliarz Baronow uwolniony od służby z rangą aktualnego stanu Konsiliarza. Bywszemu Pskowskim Gubernatorem Brigadyerowi von Nolken, pensyi dożywotniey 960. rubli na rok naznaczono.

Rapport Ghezzar Baszy do wysokiey Porty 12. Kwietnia, przysłany z Constantinopola 25. Maja.

Buonaparte przywodząc licznemu woysku, d. 7. Marca opasał miasto Akrę, i zaraz nazaiutrz zamknoł się w okopach, usypał szańce, i kazał rozpocząć strzelanie z armat i możdżerzow, Uczyniliśmy z naszey strony 6. wycieczek, pod czas których nieprzyiaciel wystąpiwszy z okopow bił się w polu, lecz stracił wiele żołnierzy Na to mniey zważaiąc, przypuścił potrzykroć szturm do murow; lecz zawsze z klęską odparty został. Do dziś dnia zabitych nieprzyiacioł liczyć można 6 tysięcy; mam nadzieię przy pomocy naywyższego rychło donieść o zupełnym rozgromieniu woysk opasuiących to miasto.... Wyżey położone wiadomości potwierdził w swoim rapporcie Kommodor Sidney Smith.

Admirał Uszakow doniosł z Corfou 30 Marca, że od Eskadry jego fregata pod kommendą Kapitana Lieutenanta Belli stoiąc w Brindisi zabrała statek Francuzki od 8. armat, na którym znaydował się Podpółkownik Lefan wysłany z Ankony do Alexandryi z depeszami do Generała Buonaparte.

z Wiednia 5. Czerwca.

O czynnościach woiennych odebraliśmy wielorakie rapporta; naprzód zaś Generał Kray donosi o wzięciu d. 23. Maja Citadelli Ferrary, Klenau zaiowszy dawniey miasto, usiłował nakłonić Francuzow, ażeby z niey ustąpili dobrowolnie. Lecz nieprzyiaciel maiąc twierdzę dobrze opatrzoną w żywność, ammunicye, i działa, bronić się postanowił. Zlecono więc Półkownikowi Oreskowich założyć jak nayśpiescniey batterye, które d. 22. wieczorem ukończone zostały.

Nazaiutrz rano gdy Francuzki garnizon zamknoł się w Citadelli, Generał Klenau wprowadził do miasta batalion Bacha na załogę, i kommendanta nieprzyiacielskiego do poddania się wezwał. Odebrawszy sprzeczną odpowiedź bombardowanie rozpoczoł. Po krótkim dość strzelaniu gdy iuż dwa magazyny zapalone zostały, Klenau powtóre wzywał do ugody; jakoż wieczorem przybyli do główney kwatery deputowani prosząc o kapitulacyą.

W krótkim oblężeniu straciliśmy 2 ar-

tillerzystow zabitych, jeden żołnierz raniony został Nazaiutrz rano podpisano Kapitulacyą, zakładnikow zamieniono, i bramę Soc corso zwaną nam wydano. Garnizon wolnie puszczony składał się z 1525 ludzi, obowiązawszy się nie służyć 6 miesięcy przeciwko Cesarzowi Jmci i zprzymierzeńcom jego. W Citadelli znaleziono dział metallowych 72. wiele ammunicyi, i żywność dla garnizonu całego na 6. miesięcy.

Między ammunicyą znalazło się półtora milliona ładunkow piechotnych, 5200 cetnarow prochu, kilka tysięcy sztuk ręczney broni, wiele okrętowych ławetow, lin, kotwic, żaglow; Tegoż czasu General Klenau Rawennę ubiedz postanowił. Wysłany z kilko kompaniami Podpółkownik Gill, stanowszy d. 25. w porto di Garo, i porozumiawszy się z Insurgentami w Commachio, przystąpił do miasta, bramy wyłamał, i po krótkim odporze zniewolił nieprzyiacioł do ustępu.

Od głowney armii Feld Marszałka Suworowa rapport odbieramy, że d. 21. Maja trzy diwizye Austryackie, Keim, Zoph, i Froelich z woyskiem Rossyiskim pod kommendą Generała Foerster po trudnym marszu przy nieustaiących deszczach stanely nakoniec obozem między Lagnasco i Candia nad rzeką Sesia, gdzie iuż dawniey przybywszy Generałowie Rosenberg i Wukassowich, obronne nieprzyiacioł stanowiska, w Casal i Valenza opasane trzymali.

Wkrótce potym Keim i Froelich przeszedłszy rzekę Sesia. stanęli nad Sturą; którą znowu przebywszy postąpili ku stołecznemu miastu Turinowi. Przedmiescie Balcon zostało wnet osadzone dwóma batalionami regimentu Giulay. Rossyiskie woyska diwizyą Karaiczay wzmocnione przeszły Sturę, i Dora, i pod Certosa stanely. Wukassowich zaś przeprawiwszy się na prawy brzeg Po rzeki osadził górę Kapucyńską, sposobiąc wszystko do następuiącego oblężenia.

Wnocy przygotowano 12. funtowe armaty i haubice; dnia zaś 27. miasto do poddania się wezwane zostało. Gdy nieprzyiaciel według zwyczaiu, oświadczył chęć bronienia się dłuższego, Wukassowich ognia dawać roskazał który kilka domow nie daleko bramy Po stoiących zapalił. Ta okoliczność skłoniła dobrze myslących obywatelow zbroynych do otwarcia wspomnioney bramy Generałowi Wukassowich, chociaż nieprzyiaciel usiłował zapobiec temu.

Wprowadzeni do miasta huzarowie ścigali uchodzących Francuzow aż do citadelli, gdzie 40. ieńcow zabrano. Wraz po tym zdarzeniu rozłożono wóyska zprzymierzone następuiącym sposobem. Wukassowich osadził miasto, Keim opasał citadellę z iedney strony, z drugiey Xiąże Bagration; Froelich poszedł ku Pignerol. W arsenale i na wałach znalezliśmy 360. armat i możdzerzow, moc niezmierną kul, bomb i inney ammunicyi, 6. tysięcy centnarow prochu.

Nieprzyiaciel zostawił w mieście szpital, w nim chorych 215. Jak tylko zkombinowane woyska wkroczyły do Turinu, zamknięty w citadelli garnizon Francuzki przez całą godzinę ognia dawał, co nazaiutrz z rana ieszcze ponowił, aż ugodę z nim zawarto, przez którą kommendant obowiązał się nie strzelać do miasta. W drugiey stronie Generałowie Szweykowski i Seckendorff twierdzę Alexandryiską zewsząd opasali; nieprzyiaciel zaś wszystkie siły swoie do okolic Cuneo zgromadził.

Naostatek Arcy Xiąże Karol donosi o czynnościach armii swoiey w Szwaycarskim kraiu. General Hotze postępował ku Winterthur i Zurich dla złączenia się z Hrabią Nauendorff. Zapobiegaiąc temu General en chef Massena, d. 25. Maja zewsząd razem attakował Austryakow, i Frauenfeld osadził, własnie gdy Generałowie Petrasch i Xiąże Rosenberg z diwizyą od Generała Hotze wysłani, do pomienionego miasta iuż wkroczyć mieli.

Dzień prawie cały trwała bitwa, z naywiększą obu stron zaciętością; przeto też była z naykrwawszych iedna w terazniey szey kampaniii. Austryacka piechota, chociaż całonocnym marszem utrudzona, mężnie iednak walczyła, za przykładem Xcia de Rosenberg, który regimentowi dragonii Kińskiego przywodząc postrzelony, nie chciał przecie ustąpić do końca, i dotrwał statecznie na poboiowisku.

Strata z obu stron bardzo wielka, noc rosprawę zakończyła; musieliśmy iednak pomienione mieysce ustąpić nieprzyiacielowi, ponieważ Massena attakował nas w przewyższaiących siłach, trzema diwizyami. Zagarneliśmy przecie w niewolę do 500. Francuzow. Regimenta Kaunitz i Gemmingen, mianowicie zaś Kińskiego mężnie walczyły; ostatni w niedostępnych mieyscach opuściwszy konie, pod przewodnictwem Xcia de Rosenberg pieszo walczył.

Wkrótce po tey bitwie Arcy Xiąże Karol nadciągnowszy z głowną armią od Schaffhausen, postanowił attakować nieprzyiacioł lewym skrzydłem. Na ten koniec d. 26. wysłany Xiąże Reuss z diwizyą złączywszy się z Generałem Hotze, bitwę zaczoł. Francuzi po krótkim odporze wstecz poszli, armie ziednoczyły się zupełnie między Winthertur i Nefstenbach, przez co General Massena przymuszony został do Zurich ustępować. Dnia tego zdobyliśmy dział 4. 300. jeńcow. Połączenie się armii Austryackiey w Szwaycarskim kraiu, ten skutek sprawiło, że Massena wysłanemu do Włoch z diwizyą Generałowi Lorge do obozu swoiego powracać roskazał, spodziewaiąc się wkrótce do nowey przyiść rozprawy. Nau-

endorf znalazł w Mieście Frauenfeld dział niegdy Szwaycarſkich 24 bez lawetow, tyſiąc ſztuk ręczney broni, i cokolwiek prochu.

Odbieramy wiadomość, że General Kray z Mantuańſkim garnizonem utrzymuie ciągłą korrespondencyą. Powszechne ieſt rozumienie obywatelow miaſta Werony, że pomieniona wyżey twierdza, w krótce Auſtryakom poddana będzie z naſtępuiących uwag z 10. tyſięcy żołnierza ſkłada ſię garnizon; Francuzow ledwie ieſt 8. tyſiące; tym Włoscy żołnierze śmiercią pogrozili, ieżeli zechcą dłużey opierać ſię i oblężenie przewlekać.

z Powiatu Genueńſkiego, val Pieve, do głowney kwatery woyſk Cesarſkich przysłana deputacya o pomoc proſiła; obiecano; jeśliby zaś mieszkańce chcieli zawierać polityczne związki z Mocarſtwami zprzymierzonemi, udać ſię im kazano do kominendanta flotty Angielſkiey. Pocztowi w Weronie urzędnicy donieśli, że liſty do Rzymu i Neapolu odtąd przyimować będą; co ieſt dowodem, że kommunikacya między Włochami północnemi i południowemi przez Bononią ieſt przywrócona, albo też w krótce będzie.

z Londinu 31. Maja z Gazety Hamburgſkiey.

Liſty z Jamaiki donoszą, że Półkownik Harcourt na początku Kwietnia z Anglii przybyły, wyiechał do wyspy S. Domingo. Rozumieią niektórzy, iż powiozł warunki przedugodne traktatu handlowego między Generałem Murzyńſkim Touſsaint. i W. Britanią. Towarzyszem podróży półkownika nasze go ieſt Lafond Ladebat, niegdy ieden z nay bogatszych obywatelow S. Domingo dziś emigrant. Dokończenie tego dzieła wielkie zyſki obu ſtronom przyniesie.

Lord Balcaras Wielkorządca Jamaiki spodziewa ſię przybycia Generała Maitland z Ameryki Północney; wnoſiemy że i ten poiedzie do Generała Touſsaint, dla dokonczenia spodziewanych traktatow. Wielu Kupcow naszych gotuią Okręta z towarami, chcąc korzyſtać pierwsi z otwarcia handlu zyſkownego w S. Domingo; wielu emigrantow zamyſlaią powracać do pomienioney wyspy, nadzieię maiąc odzyſkania utraconey dawno własności.

W rapportach przyſłanych z morza srzodziemnego znayduiemy, że Kommendant eſkadry Angielſkiey przy Neapolitańſkich brzegach wziął miaſto Salerno; że woyſka Francuzkie ſtolicę Króleſtwa już opuściły; że Kapitan Sidney Smith kilka ſtatkow nieprzyiacielſkich zatopił przy brzegach Egiptu; że nakoniec Lord S. Vincent, dotąd chory w Gibraltarze, d. 12. obioł kommendę flotty z 21. okrętow liniowych złożoney, ktorey Lord Keith przywodził.

Rzecz dziwna, że pomieniony Admirał nic nie mówi o nieprzyiacielſkiey flotcie, o przeiściu oney przez Gibraltarſką cieśninę, o przyczynach które mu nie dozwoliły iak w pismach Paryſkich czytamy, bitwy ſtoczyć. Domyślaią ſię niektórzy, że ſtatek z rapportem do Admiralicyi wysłany, w drodze podobno zchwytany zoſtał. Cożkolwiek ieſt, to pewna, iż rząd względem ſpodziewanego Jrlandyi naiechania dziś bespieczny, powracać kazał regimentom milicyi, które tam wysłane były.

Francuzki ſtatek, co z Morlaix niedawno przywiozł na zamianę jeńcow, doniosł, że z Breſteńſkiey flotty odłączyły ſię dwa Okręta, z których ieden zawinoł do l' Orient, drugi do Breſtu dla naprawy; oſtatni powrócił na morze. W pomienionym porcie cokolwiek było woyſka lądowego, zabrał na ſtatki Miniſter Bruix; wyieżdżaiąc zaś na taiemną wyprawę, zoſtawił ściśle rozkazy, ażeby jak nayśpieszniey pracowano nad uzbroieniem nowey eſkadry.

Piszą z Przygórka dobrey Nadziei, że kommenderuiący w tey osadzie Angielscy Wodzowie czynią śpieszne przygotowania do naſtępuiącey wyprawy przeciwko wyspom: de France i Bourbon. Powszechnym ieſt życzeniem wszyſtkich mieszkańcow rząd odmienić, Miaſto zaś Cap i cała osada w Przygórku dobrey Nadziei teraz znayduie ſię w naypomyślnieyszym ſtanie, obfituie we wszyſtko, i od obcey napaści ieſt bespieczna.

Przed kilko dniami P. Pitt obchodził doroczną pamiątkę narodzenia ſwoiego, liczy teraz lat 40. Miniſtrem W. Britańii zoſtał w R. 1782. Na wyspie Barbados odkryty i ukarany ieſt przykładnie ſpisek Murzynow. Proiekt ſkarbowy dotąd w Parlamencie podany nie był.

z Paryża 31. Maja z Gazety Frankfortſkiey.

Bywszy niedawno Miniſter woienny Scherer podał według przyrzeczenia rachunki ſwoie Direktorom. Z Strasburga wiadomość odbieramy, że armia Francuzka na trzy części będzie podzielona. Pierwsza pod Generałem Joubert ma dokazywać we Włoszech. druga pod Maſseną w Szwaycarach, iak ieſt teraz: oſtatnia w Niemczech pod Generałem Moreau; ta ma ſię ſkładać przynay. mniey z 60. tysięcy nowego żołnierza.

Według oſtatnich rapportow, Moreau ſtanoł w południowym Piemoncie, gotuiąc ſię do przyięcia armii Macdonalda, która nie prędzey jak na początku Czerwca przybyć może. Spodziewamy ſię że nieprzyiaciel rozrzucaiąc siły ſwoie na rozmaitych mieyscach, nie zapobieży potrzebnemu wielce dla nas połączeniu; które chociażby naſtąpiło, przecie armia Włoſka nowych ieszcze i bardzo

znacznych posiłkow potrzebować będzie.

W kraiu Piemontſkim rokosz powſzechny ieſt; wielu zamordowano Francuzow; między innemi zgineli Generałowie Carra i Musnier. Moreau utrzymał dotąd kommunikacyą z krajem Liguryiſkim; tu nadzieja złączenia ſię z Macdonaldem: Kaſsę woyſkową zaprowadzono do Genui. Tamże przybył General Perignon. Jemu dał Moreau inſtrukcye, co ma czynić ażeby złączenie ſię armii Włoſkiey z Neapolitańſką ułatwione zoſtało.

Direktoryat Liguryiſki aresztował i w zakład pobrać roſkazał bardzo wiele diſtingwowanych w kraiu osob, mianowicie zaś z familii Durazi, Grimaldo, Spinola, Pallavicini. Innym zaś którzy wieyſkie mieszkanie obrali do miaſta przenieść ſię zalecono. Co mówiono dotąd o weyściu flotty Breſteńſkiey do Toulonu d. 7. Maja omyłką było; jak się pokazuie z naſtępuiącego liſtu, który pisał do przyiaciela Officyer Okrętu Jemappe d. 16.

Wyszedłszy pod żagle 25. Kwietnia z Breſtu, nie widzieliśmy nieprzyiacielſkich okrętow. Pomyślny wiatr w krótkim bardzo czasie zapędził nas pod Cadix, gdzie Eſkadrę Lorda S. Vincent poſtrzeżono z daleka. Odebraliśmy roſkaz uszykować ſię do boiu; gdyby nie wiatr gwałtowny, przyszłoby zapewne do ſpotkania; lecz nazaiutrz rano flotty obie rozrzucone były, tak dalece, iż niektórych ſtatkow naszych niemogliśmy obaczyć.

Angielſka też eſkadra z oczu nam znikła; mieliśmy zawinąć do Cadix; wiatr nie dozwolił przeciwny. Jak tylko Miniſter Bruix okręta zgromadził, flotta udała ſię nie mieszkaiąc ku Gibraltarſkiey ciaśninie. Płynęliśmy więc ſpokoynie bliſko brzegow Hiszpańſkich; pod Carthageną, ſtaliśmy godzin 12. minowszy zaś Jwikę, Majorkę, i Minorkę d. 13. weszliśmy ſzczęśliwie do Toulonu w jak naylepszym ſtanie po żegludze.

Przed kilko dniami w Radzie ſtarſzych Dubois wiele mówił o złey adminiſtracyi ſkarbu publicznego; ktokolwiek winny ieſt z Reprezentantow, Direktorow, lub Miniſtrow, póżniey odpowie narodowi, i hańbą okryty zoſtanie; opinia narodu całego położy na nich cechę niesławy; teraz myślić czym prędzey trzeba o zaſtąpieniu wiadomego deficit; w ſposobnieyszym czasie wyszukamy złodziejow, oſzuſtow, marnotrawcow, &c,

Na te ſłowa powſtał Ex Derektor Rewbell żaląc ſię że Reprezentantom i Direktorom Dubois przymawiał w powszechności. Nie rzucam, odpowiedział ów, na nikogo w szczegulności podeyrzenia; mówię zaś ogułem, że ktokolwiek z reprezentantow, Direktorow. lub RPtey urzędnikow ſkarb okradał publiczny, winien będzie sądu. Zdanie reprezentanta Dubois przez Radę ſtarszych pochwalone zoſtało,

z Cadix 10 Maja z Gazety Hamburgſkiey.

Dnia wczorayszego zawinoł do nas okręt Francuzki od 74. armat Censeur. który do flotty Breſteńſkiey należał. Tegoż czasu z Malagi lądem przybył goniec od Miniſtra Bruix. Przeczytawszy depesze Admirał Maſsaredo poſtanowił nie mieszkaiąc wyniść pod żagle. (W Londinie ieſt pogłoſka, iż Lord S Vincent flottę Hiszpańſką potkał 1. okręt od 120. armat, i 1 od 80. zatopił, 4. od 74. zabrał, i wiele ſtatkow przewozowych.)

z Genui 12. Maja z Gazety Frankfortſkiey.

Armia Neapolitańſka pod Macdonaldem, złączyła się z diwizyą Toskańſką Generała Gauthier, w okolicach Florencyi; wynoszą razem 24. tyſiące żołnierza. Bononia dotąd ieſt w ręku Francuzow, osadzona diwizyą Montrichard, i znaczną liczbą żołnierzy lub ochotnikow Cisalpińſkich. Granice i nadbrzeża morſkie Liguryiſkiego kraiu są opatrzone. i od wtargnienia nieprzyiacielſkiego bespieczne.

Przez miaſto ſtołeczne Genuę codziennie przechodzą nowe bataliony Francuzkie z departamentow połudnîowych, biega pogłoſka że 6. tysięcy do Port Maurice przybyło. To pewna, iż młodź nasza okazuie ochotę do bronienia Oyczyzny. Porto Longone na wyspie Elba, dotąd ieszcze ſię nie poddało; maiąc otwarte morze odbiera częſte poſiłki z Sicilii Bombarduią miaſto Francuzi; dziś do Porto Ferraio wysyłamy ſtatek bombami ładowny.

D. 10. jazda Auſtryacka była w mieście naszym Novi, drzewo wolności wycięła; żywność i furaż dla 4. tysięcy przyiść maiącego żołnierza gotować kazano. Jakoż nazaiutrz zbliżyło ſię woyſko nieprzyiacielſkie. General Labournier kommendant w Gavi, ruszył w pole; nie rozumiemy iednak ażeby Auſtryacy głębiey do kraju Genueńſkiego wkraczać mieli, przed obebraniem posiłkow; ponieważ góry i wąwozy, mianowicie zaś niedoſtatek magazynow w ciągnieniu wielką bydź może przeszkodą.

Nro 76.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

z *Wilna V. S.* 11. *N. S.* 22. *Czerwca* 1799. *w Sobotę.*

z Hagi 1. Czerwca z Gazety Hamburgskiey.

Gdy się przybliżył czas elekcyi nowych reprezentantow i Direktora nowego, ludzie pragnący nowych codziennie w kraju rewolucyi, zaczynaią myślić o wznieceniu domowego zamieszania. Na ten zapewne koniec przysłano zgromadzeniu Prawodawczemu pism bardzo wiele, z podpisem znaczney liczby obywatelow należących do gwardyi narodowey miast Amsterdam i Enkhuysen; wszyscy mowią i myślą, jak mowili i myślili ludzie przez rewolucyą roku zeszłego, d. 12. Czerwca u nas poniżeni.

Wszystkie ich pisma pierwsza izba większością głosow odrzuciła; lecz na tymże koniec? lękamy się wzruszenia spokoyności domowey. Dziś pierwsza Izba ma obrać trzech Kandydatow na urząd Direktorski; iednym z nich Abbema pewnie będzie. Za kilka dni spodziewamy się do naszey stolicy przybycia, dawniey Posła u Dworu Berlińskiego, dziś Direktora RPtey, Sieyes, ktory tu krotko zabawiwszy do *Paryża* pospieszy.

Rząd nasz postanowił jak nayśpiesznieу uczynić wszelkie do obrony przygotowania. Wyznaczeni Kommissarze przez rekwizycye każą przystawić znaczną liczbę robotnikow potrzebnych do naprawy twierdz, szańcow, &c. za pewną zapłatę. Klęski woysk Francuzkich nabawiaią nas niepokoiem. *Powszechny* iest odgłos że Direktoryat Paryski oświadczył naszemu, ażebyśmy sami myślili o własney obronie, jeśliby nieprzyiaciel jaki chciał wtargnąć do kraju. Za dni kilka zaczynamy konskripcye woyskowe. Na dopełnienie regimentow 10. tysięcy młodzi bierzemy.

Od wyższego Renu 27. Maja z Gazety Frankfortskiey.

Według odebranych rapportow. prawe skrzydło armii Generała Hotze w okolicach miasta Zurich złączyło się z przednią strażą Arcy Xiążęcia Karola pod Generałem Nauendorff. Obywatele Cantonow *Szwaycarskich.* przyieli Austryakow w S. Gall. Appenzell, &c. z nayżywszą radością. Kolumna Generała Hiller w Glaris stanela; Hrabia zaś Bellegarde część diwizyi Tirolskiey wprowadził do Altorff w Cantonie Uri. Armia Francuzka w Szwaycarach ustępuie do jeziora Genewenskiego i granic Franche Comté.

Od granic Szwabskich 28. Maja z gazety Hamburgskiey

Arcy Xiąże Karol d. 23. o południu Ren przeszedłszy między Stein i Schafhausen wkroczył nakoniec do Szwaycarow. Armia iego przechodziła rzekę we trzech mieyscach razem; wieśniacy chętnie naprawuią mosty przez Francuzow zepsute lub zniszczone. *Podobno* General Massena chce oprzeć prawe skrzydło woysk swoich o miasta leśne, resztę zaś ukryć za rzekami Reuss i Aar, aż do gor Alpeyskich. Cesarscy Ren przeszli bez naymnieyszey trudności; ponieważ Francuzi oddalili się wcześnie od brzegow. W Szwabii zostawił Arcy Xiąże diwizyą na postrzeganie obrotow nieprzyiacielskich w okolicach, Kehl, Brisach, &c. Direktoryat Szwaycarski ustąpić z Lucerne postanowił. Woyska narodowe Szwaycarskie rozchodzą się powoli do domow swoich.

z Stockach 29. Maja z Gazety Hamburgskiey.

Arcy Xiąże Karol Ren przechodził na czele 25. tysięcy, nie licząc diwizyi, ktore przeprawowały się za rzekę w innych stronach, głowną kwaterę w Paradies założono. Mieliśmy iuż z nieprzyiacielem dwie bitwy; w pierwszey 500. w drugiey 300. jeńcow i 4. działa zabrano. Półkownik Williams i Flottilla jego wiele szkodziła Francuzom. W Winthertbur nikogo nieznalazł General Nauendorff, dział i ammunicyi na rożnych mieyscach bardzo wiele. General Massena ustępuie do gory Jura, gdzie między twierdzami granicznemi bronić się zamyśla. *Po*wiadaią, że woyska Austryackie weszły do Zurich.

z Luki 7. Maja z Gazety Frankfortskiey.

Francuzi czynią, co tylko można czy-

nić, chcąc miasto nasze przysposobić do długiey obrony. Wszystkim obywatelom od 17 do lat 50, wyiowszy duchowieństwo, broń wziąć kazano, bataliony zpisywać, ćwiczyć się w manewrach, &c.

z Pisy 10. Maja z Gazety Frankfortskiey.

Wiadomości odebrane o klęskach woysku Francuzkiemu zadanych sprawiły rozruch w Toskanii. D. 4. wieczorem postrzeżono ognie na górach Łukieskich, w krótce potym na wielu innych też same widzieć się daly. Lud wszędzie wołał: niech żyie Cesarz, wyiowszy iednak miasta garnizonami zaięte. Tak zwani patrioci w ucieczkę poszli, domy ich zrabowano, nikt przecie nie zginoł. Rozruch trwał ciągle dni kilka.

W tym przeciągu czasu ponieważ Austryackie woyska do kraiu nie wtargnely, lud mocno potrwożony został. 500. Francuzow z Liworny przeszło do Pietra Santa, gdzie rokoszanie sławny wąwoz Saut de la Biche opanowali. Na tym mieyscu i na wielu innych, gmin z regularnym żołnierzem walczyć nie śmieiąc, broń złożył, 6. dowodzcow rozstrzelać kazano. Teraz Francuzi po wszystkich miastach zakładnikow wybierać kazali.

z Florencyi 9. Maja z Gazety Hamburgskiey

Kommenderuiący w kraiu Toskańskim General Gauthier wydał do narodu krotką odezwę z okoliczności powstaiących u nas rozruchow; przekłada naprzod że armia Francuzka w żadnym Państwie nie zachowała się z taką skromnością, jak w Toskańskim; gdzie nowych podatkow nie narzucono, zachowano w całości religią, a iednak obywatele broń podnieśli, kilku Francuzow iuż zamordowano; wszędy, niech żyie Cesarz, wołaią obywatele.

Dla tych więc przyczyn stanowi General Gauthier; że miasta, wsie, i miasteczka w których powstanie rozruch, za zbuntowane będą ogłoszone; mieszkańce zbroyni maią bydź rozstrzelani; gdziekolwiek na gwałt uderzą, tam wnet nastąpi rabunek i ogień; Szlachta i duchowni życiem odpowiedzą za bespieczeństwo Francuzow znayduiących się w Toskanii. Mianowicie duchowni przykładać się powinni do utrzymania spokoyności.

z Rimini 19. Maja z Gazety Frankfortskiey.

Od dwóch dni ciągle słyszemy tęgie z armat strzelanie w okolicach Ankony; dziś biega pogłoska, iż zkombinowana flotta tamże wylądowała; cożkolwiek iest, to pewna, że wiele mieszkańcow z tamtąd do naszego miasta przybyło; powiadaiąc o przybyciu flotty pomienioney, i wezwaniu do poddania się Ankony. Francuzki garnizon chociaż mniey liczny, bronić się iednak postanowił na proźbę patriotow, ktorzy do iednego wszyscy się zchronili.

D. 20. Dziś ieszcze przybyło do nas wiele familii z Okolic Ankońskich; wszyscy iednogłośnie przyświadczaią, że zkombinowana flotta na d. 18 i 19. wiele bomb rzuciła do miasta; klasztor panieński, wiele domow i pałacow, teatr, &c. poszły w perzynę. Teraz przecie ogień ustał; z kąd wnosiemy że miasto iuż się podało; czekamy iednak pewnieyszego doniesienia.

z Constancyi 26. Maja z Gazety Hamburgskiey.

Dnia wczorayszego krwawa bitwa między Frauenfeld, Wintherthur. Austryackie regimenta, *Kaunitz*, Kerpen i Kinsky, nagle oskoczone zostały przez nieprzyiacioł w lesie ukrytych w przewyższaiącey liczbie; wszystkie iednak mężnie walczyły, aż do nadeyścia posiłkow pod Generałem Hotze. Ten sam wszędy żołnierza do boiu prowadził. Między Francuzami było Szwaycarow nie mało. Z obu stron (jakeśmy wyżey czytali, z Wiednia) wiele ludu poległo; *Hotze* i Nauendorff Generałowie złączyli się nazaiutrz.

z Lindau 28. Maja z Gazety Hamburgskiey.

D. 22. pod Andelsingen Cesarskie woyska wkraczaiąc do kraiu Szwaycarskiego miały utarczkę z Nieprzyiacielem; regiment Cantonu Berneńskiego w pień został wycięty. D. 25. Hotze gdy z S. Gall do Schwartzenbach postępował, skrzydło jego lewe opasał nieprzyiaciel; bitwa od godziny 5. z rana do 9. wieczor trwała W Regimencie Gemmingen ledwie 7. Officyerow zostało. Nie tu koniec; wczora i dziś nowe gonitwy, ponieważ słyszeliśmy gęste z dział bicie w okolicach Frauenfeld; kto zwyciężył nie wiadomo.

General en chef Massena w armii Swoiey ma bardzo wielu Szwaycarow, i podobno zamysla użyć śrzodkow ostatnich do bronienia kraiu sobie powierzonego. Mamy nadzieię, że Hrabia de Bellegarde wszedłszy do małych Cantonow, uderzy na prawe skrzydło nieprzyiacioł z boku, i tym sposobem ich przymusi do cofnienia się ku swoim granicom; iuż nawet mówić zaczęto, że Massena chce opuścić całe Szwaycary.

W teraźnieyszym Miesiącu zaczyna się Kwartalna prenumerata Kuryera Litewskiego; wydaie się we Srzodę i Sobotę po południu o trzeciey.